

SUSIKANNAN HOITOSUUNNITELMAN PÄIVITYKSEN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Ohjausryhmän kokouksessa aiheena luonnos susikannan hoitosuunnitelmaksi, valmisteluryhmässä tulleet muutokset ja ohjausryhmän esitykset hoitosuunnitelman muutoksiksi.

Aika keskiviikko 12.6.2019 klo 9.00 – 12.00

Paikka Kokoushuone Kristian, Kirkkokatu 12, Helsinki

Osallistujat

Ilpo Kojola, tutkimusprofessori, Luonnonvarakeskus
Sauli Härkönen, julkisten hallintotehtävien päällikkö, Suomen riistakeskus
Jarkko Nurmi, riistapäällikkö, Suomen riistakeskus
Heli Siitari, toiminnanjohtaja, Suomen Metsästäjäliitto
Ari Niiranen, ylijohtaja, Ympäristöministeriö
Aarno Puttonen, MTK
Harri Hölttä, puheenjohtaja, Suomen Luonnonsuojeluliitto
Outi Ratamäki, CORE
Taru Peltola, CORE

MMM:

Jaana Husu-Kallio, kansliapäällikkö, MMM (puheenjohtaja)
Vesa Ruusila, Erätalousneuvos, erätalousyksikkö, LVO, MMM
Sami Niemi, neuvotteleva virkamies, erätalousyksikkö, LVO, MMM
Henna Väyrynen, asiantuntija, erätalousyksikkö, LVO, MMM (sihteeri)

1) Kokouksen aloitus

Ohjausryhmän puheenjohtaja avasi kokouksen.

2) Lyhyesti suden kanta-arviosta 2019

Puheenjohtaja Jaana Husu-Kallio pyysi Ilpo Kojolaa (Luke) kertomaan lyhyesti vasta julkaistusta suden kanta-arviosta maaliskuun 2019 tilannetta koskien. Husu-Kallio kiitti kanta-arvion onnistuneesta viestinnästä ja siitä, että huomio oli laumoissa.

Tutkimusprofessori Ilpo Kojolan mukaan susikanta on sen painopisteiden suhteen hiukan tasapainoisempi kuin maaliskuussa 2018, jolloin kannan painopiste oli enemmän lännessä. Kahden suden asuttamat alueet keskittyvät läntiseen Suomeen, mikä tarkoittaa, että kasvupotentiaali on lännessä. Keskisen-Suomen ja järvisen Suomen alue on tyhjänä susista.

Kojola kertoi, että viime viikolla tuli esille, että Suomussalmella on liikkunut viiden suden lauma. Tästä ei ole kuitenkaan tullut kirjausta havaintojärjestelmään. Kojola jatkoikin, että tältä osin pitää vielä kehittää työkalupakin sisältöä niin että kaikki mahdolliset reviirit saadaan tietoon myös itärajalta.

Kojola totesi, että maaliskuun kanta-arvion mukaan susien kokonaismäärä arvio on noin 10 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Kasvutrendiä on, mutta ei vahvaa ja dramaattista, kun otetaan huomioon, että suden lisääntymispotentiaali voi olla todella vahva.

Puheenjohtaja kysyi, johtuuko läntisen Suomen kasvupotentiaali siitä, että ruokaa on niin paljon. Lisäksi puheenjohtaja kysyi, mitä Järvi-Suomen tilanteesta tiedetään ja mitä siellä voitaisiin tehdä.

Kojola vastasi, että ravintotilanne on todellakin erilainen lännessä. Idässä hirvi on suden tärkein ravintokohde. Läntisessä Suomessa eritoten Lounais-Suomessa on vahva valkohäntäpeurakanta, mikä on keskeinen ravintovara sudelle. Kojolan mukaan valtaosin nuorten susien vaellukset ovat noin 100 km luokkaa ja pitkät siirtymät ovat melko vähäisiä.

Jarkko Nurmi Suomen riistakeskuksesta kommentoi, että kannan levittäytyminen Itä-Suomessa ja Keski-Suomessa on ollut leimaa antava piirre 20 - 30 vuotta. Edellisessä suunnitelmassa oli ajatus, että saataisiin sudet jakautumaan tasaisemmin. Pyrittiin siihen, että ei rajata, missä susi voi olla.

Heli Siitari SML:stä kommentoi puheenvuorossa tämän vuotista kanta-arviota ja kiitti Lukea siitä. Siitari totesi, että ennustemallin videossa sana "arpominen" kannattaisi korvata eri sanalla, jottei aiheuttaisi vääriä tulkintoja. Todettiin samassa puheenvuorossa, että susien puuttumiselle Järvi- tai Keski-Suomesta syy on tuskin laittomassa tappamisessa vaan voi aidosti olla muu syy.

Puheenjohtaja totesi, että Järvi-Suomen alue on perinteisesti ollut vahvaa ilvesaluetta ja kysyi, onko tutkimusta ilveksen ja suden viihtymisestä samalla alueella.

Kojola totesi, että tutkijoiden käsitykset aiheesta vaihtelevat. Järvi-Suomi on vaihtelevan topografian maastoa ja siten ilvekselle suotuisaa ympäristöä. Myös Itä-Suomessa ilvestiheydet melko vähäisiä. Ruotsissa on tehty vertailu ilvestiheyden ja ilvespentueiden tiheydestä susireviirillä. Väitöskirjoissa ei todettu eroja. Mutta esimerkiksi Valko-Venäjällä on julkaistu joitain ns. harmaita dokumentteja aiheesta, joiden mukaan ilvekset voisivat tappaa suden pentuja. Kojola pohti, miten ilvekset käytännössä niin uskaltaisivat tehdä. Ilvekselle sopii puustoinen elinympäristö. Kun ajatellaan ekologista lokeroa, menee osin lännessä ja lounaassa päällekkäin. Itä-Suomessa ilveksellä saaliina on taas metsäjänis, sudella hirvi. Kojola totesi, että eri suurpetojenvälinen keskinäinen tarkastelu on kiinnostava aihepiiri.

Puheenjohtaja summasi keskustelua toteamalla, että kannattaa pohtia, jos aiheessa olisi esimerkiksi tutkimusmahdollisuuksia ja jatkaen, että liittyy monilajiseen kannanhoitoon.

Tuotiin puheenvuorossa esille, että esimerkiksi Saimaassa havaintoja susista tulee jäiden aikaan. Kuitenkaan niitä ei ilmeisesti vakituisesti ole. Pohdittiin, ovatko ns. syväväylät este susille ja alueen rikkonaisuus.

Puheenjohtaja kiitti keskustelusta ja siirryttiin seuraavaan aiheeseen.

3) Hoitosuunnitelmaluonnoksen läpikäyntiä

Valmisteluryhmän puheenjohtaja, Vesa Ruusila kertoi, että hoitosuunnitelmaluonnoksen kanssa on tehty paljon töitä, on keskusteltu ja käytetty paljon aikaa. Tällä hetkellä vedetään viimeisiä lankoja yhteen ennen lausuntokierrosta. Vielä on näkemyseroja.

Sami Niemi totesi, että hoitosuunnitelma on haluttu saada juhannukselle lausuntokierrokselle. Olisi hyvä saada alueelliset riistaneuvostot lausumaan. Sami Niemi alkoi käymään läpi hoitosuunnitelma-dokumenttia. Hoitosuunnitelman työversio oli lähetetty myös ohjausryhmälle luettavaksi 4.6. Niemen mukaan maanantain valmisteluryhmän kokouksessa nähtiin, että sietäminen on tavoite ja ryhmässä oltiin sitä mieltä, että se kannattaa nostaa kärkeen, niin että hahmottuu, että mitkä muut asiat ovat osa sietämistä. Jos mietitään hallitusohjelmaa, niin tämä voisi olla samantapainen: sietäminen pitää sisällään kaiken muun.

Puheenjohtaja totesi, että on hyvä, ettei upoteta asiaa muun joukkoon vaan nostetaan asia selkeästi esille. Keskusteltiin aiheesta. Puheenjohtaja kysyi, voisiko ennaltaehkäisy olla ennen "laajentuvaa tietoa susikannasta".

Ari Niiranen Ympäristöministeriöstä totesi puheenvuorossa, että sisällysluettelossa vahinkojen ennaltaehkäisyn olisi tärkeämpää olla ennen vahinkojen korvaamista.

Sami Niemi jatkoi ja totesi, että sietäminen käsitteenä ja terminä on haastava. Sitä ei uskallettu ottaa edelliseen hoitosuunnitelmaan. Niemi jatkoi ja totesi, että juuri ilmestynyt Johanna Suutarisen väitöskirja tuo esille sen, että laitton tappaminen on yleisen kuolinsyy susille. Sietämisen edistämistä tarvitaan.

Keskusteltiin asioiden esittämisjärjestyksestä. Keskustelun loppuun puheenjohtaja summasi, että lausunnoille lähtevään versioon järjestys tulee olemaan: sietäminen, ennaltaehkäisy, sitten tutkimus. Tätä kannatettiin.

Niemi totesi, että metsäpeuran ja suden välinen kokonaisuus haluttiin pitää erityiskysymyksenä, ja se laitettiin omaksi kokonaisuudekseen porotalouden jälkeen. Niemi avasi pienimmän elinvoimaisen kannan määritelmää ja totesi, että perusteltua on, että puolet rajalaumoista lasketaan pienimpään elinvoimaiseen kantaan.

Heli Siitari Suomen Metsästäjäliitosta kysyi, auttaisiko hyväksyntää ja sietämistä esim. Pohjois-Karjalassa, jos laskettaisiin kaikki rajalaumat mukaan pienimpään elinvoimaiseen kantaan. Sami Niemi totesi ymmärtävänsä ajatuksen rajalaumojen laskemisesta. Niemi totesi kuitenkin, että jos otetaan askelia eteenpäin ja haluttaisiin kannanhoidolliseen metsästyksen, niin asia mutkistuu. Jos lasketaan täysin rajavyöhykkeellä olevat laumat Suomen kantaan niin asia ei ole enää paikallisten metsästäjien käsissä. Vuonna 2005 lähdettiin siitä, että tulisi olla 20 laumaa. Kannan geneettinen monimuotoisuus on heikentynyt. Tästä näkökulmasta tulisi päätyä siihen, että pitäisi olla 25 laumaa Suomen rajojen sisäpuolella. Asiassa tullaan kuitenkin vastaan.

Heli Siitari kiitti Niemeä perusteluista pienimmän elinvoimaisen kannan suhteen. Siitari totesi, että Suomen Metsästäjäliitossa ollaan sitä mieltä, että lasketaan laumojen ja parejen. Harri Hölttä Suomen Metsästäjäliitosta totesi, että SLL:n virallinen kanta, että ei oteta mukaan arvioitiin pareja. Eli puoli-väli voi olla ihan hyvä.

Aarno Puttonen MTK:sta kysyi hoitosuunnitelmaluonnoksen kirjauksesta, jonka mukaan kannanhoidollinen metsästys oli syynä kannan romahdukseen, että olivatko syynä metsästyksen ehdot. Jarkko Nurmi Suomen riistakeskuksesta totesi puheenvuorossa, että kannanhoidollisuutta voidaan varmaankin elvyttää. Kuitenkin tulee olla toleranssia tavoitteissa. Myöskään numeropeli ja jatkuva Luken kyseenalaistaminen eivät helpota asiaa.

Niemi totesi kannanhoidolliseen metsästykseseen liittyen, että on totta, suorittaminen ja määrittely aiheuttivat ongelmia kannanhoidolliseen metsästykseseen. Vaikutukset olivat sen kaltaiset, että kokonaispoistuman (muukin kuin kannanhoidollinen) myötä kanta tuli alas. 2016 ainoa vuosi lähihistoriassa, että kanta on tullut alas laillisesti. Kojola jatkoi toteamalla, että keskeinen seikka kannanhoidollisessa metsästyksessä oli myös, että aikuisten lupien osuus oli iso. Tämä vaikutti todennäköisesti poliisilupiin. Heli Siitari kommentoi puheenvuorossa, että viitattaessa edelliseen kokeiluun olisi hyvä, että todettaisiin, että kokeilu oli monin tavoin epäonnistunut.

Kommentoitiin johdannon tekstiä ja että siihen tulee tarkentaa, millaista vaikutusta suden laillisella metsästyksellä on ollut. Sillä on ollut vähentävä vaikutus laittoman tappamiseen. Korjattiin kohta ja kirjattiin ”susien laillisella metsästyksellä on ollut vähentävää vaikutusta”.

Sami Niemi totesi puheenvuorossa, että onnistumisen mahdollisuus oli pieni kannanhoidollisessa metsästyksessä. Kiintiö asetettiin melko suureksi jälkimmäisenä vuonna ja riskit realisoituivat. Niemi jatkoi toteamalla, että palataan aiheeseen myöhemmin.

Niemi jatkoi suunnitelman läpikäyntiä ja totesi, että lähdetään siitä, ettei määritellä suotuisaa suojelutasoa. Suomessa susikanta vaihtuu vuosittain monista eri syistä. Kuusivuotisraportointi voi olla parempi kuin tarkastella vuositasolla. Niemi totesi, että uutena on ajatus metapopulaatiosta. Jos pystytään Ruotsin riista/luonnonsuojeluhallinnon kanssa muodostamaan yhtenäiset käytännöt, voitaisiin arvioida suotuisaa suojelutasoa metapopulaatiotasolla. Niemi totesi, että on mielekästä tarkastella kokonaisuuksina eri osapopulaatioita.

Puheenjohtaja kysyi Kojolalta aiheeseen liittyen, mikä on pohjoiseen vaeltavan suden tilanne. Kojola vastasi, että viimeisin tieto siitä on eiliseltä Pudasjärven ja Taivalkosken välistä noin Ranuan korkeudella. Poronomistajille on toimitettu viiveellä tietoja suden olinpaikasta.

Jatkettiin suunnitelman läpikäyntiä, puheenjohtaja totesi, että muutostekijäkuvaaja tulee saada hoitosuunnitelmaan kokosivun kuvaksi.

Niemi totesi, että kotieläin- ja koiravahinkokorvaukset täsmentyivät riistavahinkolain muutoksen jälkeen niin, että ne korvataan täysimääräisesti. Reunaehtoina edellisen vuoden porovahingot. Ari Niiranen ympäristöministeriöstä kysyi, olisiko mahdollista yhtenäistää luonnonsuojelulla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvauslainsäädäntöä ja -menettelyjä riistavahinkoja koskevan lainsäädännön ja menettelyjen kanssa. Niiranen kysyi, voisiko asiaa laittaa hoitosuunnitelmaan.

Sami Niemi totesi, että ajatus on hyvä. Kuitenkaan asian ulostuominen susikannan hoitosuunnitelmassa ei ole välttämättä toimiva ratkaisu. Niemi lisäsi, että hoitosuunnitelmassa on myös riistavahinkojen estämisestä hankekuvaus. Hankkeen ajatuksena olisi saman tyyppinen palvelu kuin Ruotsissa on ”Viltskadecenter”. Suomessa on tulvakeskus, ja riistavahinkokeskus voisi olla samankaltainen prosessi. Niemi totesi, että verkossa tiedot riistavahingoista ovat levällään ja olisi hyvä koota asiat yhteen paikkaan käyttäjälähtöisesti. Samalla voisi olla tietoa myös muiden lajien vahingoista.

Puheenjohtaja kiitti Niirasta ehdotuksesta mutta totesi, että asiaa ei ehkä kannata laittaa kannanhoidoitosuunnitelmaan.

Seuraavaksi Niemi käsitteli laitonta tappamista ja toi esille, että ajatuksena oli valmisteluryhmässä yhteinen kampanja laitonta tappamista vastaan keskeisten sidosryhmien kanssa. Niemi jatkoi toteaa-

malla, että tosiasiallisesti laittomalla tappamisella on iso vaikutus viitaten myös vastajulkaistuun väitöskirjaan aiheesta. Lisäksi esille on tullut ajatus, että Luonnonvarakeskus tuottaisi vuosittain arvion laittoman tappamisen suuruusluokasta.

Heli Siitari kommentoi, että Suomen Metsästäjäliitto on tuominnut laittoman tappamisen ja laatinut asiasta myös kannanoton. Siitari kysyi, jos Luke tekee mallintamiseen perustuvan arvion, niin voidaanko se tehdä vuosittain vai pitääkö olla pidempi aikaväli. Siitari jatkoi toteamalla, että täytyy arvioida tarkoin, miten arvioidaan. Myös kuolinsyyt tulee eritellä tarkoin ja asiasta tulee olla tutkimustietoa.

Ilpo Kojola totesi, että arvio on mahdollista tuottaa mallinnuksella. Arvio ei voi olla kuin vain tietyn todennäköisyysjakauman mukainen, koska asiasta ei ole niin yksityiskohtaisen tarkkaa tietoa. Ei olla samalla tasolla kuin esim. Skandinaviassa, jossa voidaan sukupuusta kadonneet yksilöt tulkita kadonneeksi.

Harri Hölttä SLL:stä kommentoi puheenvuorossa, että voitaisiin puhua laittoman tappamisen tasosta. Sellaisenaan hyvä muotoilu, eikä tarvitse olla niin tarkkaa.

Ari Niiranen ympäristöministeriöstä kommentoi, että laittoman tappamisen vähentämiseen liittyvät toimenpiteet ovat melko pehmeitä ja enemmän viestinnällisiä. Niiranen totesi, että esimerkiksi Kainuussa on luvallisia ja luvattomia haaskoja. Niiranen kysyi, voisiko haaska asiasta olla toimenpide. Haaskat lisäävät esimerkiksi koiravahinkoja. Tämä tuntuu olevan iso kysymys sillä suunnalla.

Puheenjohtaja kiitti asian esiin ottamisesta ja totesi, että tulisi pohtia asiaa ja miten mahdollisesti kirjataan. Puheenjohtaja totesi kannattavansa haaskakeskustelun sisällyttämistä hoitosuunnitelmaan. Puheenjohtaja pohti, eikö arvio laittoman tappamisen tasosta tulisi olla osana suden muuta kuolleisuutta. Näin kuvattaisiin kokonaisuutta ja arviota, mikä on laittoman toiminnan osuus kuolleisuudessa. Puheenjohtaja toi esille haaskoihin liittyvään keskusteluun, että matkailun näkökulmasta asia ei ole niin yksinkertainen.

Aarno Puttonen totesi puheenvuorossa, että tulisi esittää kokonaiskuolleisuus, johon sisältyy laittoman tappamisen määrän arvio. Jatkettiin puheenvuoroa toteamalla, että haaskat ovat haasteellinen kokonaisuus, koska pienpetoja pitäisi pyrkiä pyytämään tehokkaasti. Ruokintapaikoilla käy myös sellaisia lajeja, joita ei oleteta käyvän.

Vesa Ruusila toi esille, että kokonaiskuolleisuuden ja laittoman tappion arvion seuraaminen parantaisi myös tilannetta Komission suhteen.

Sami Niemi jatkoi samasta aiheesta tuomalla esille, että jos yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisu on samankaltainen kuin ehdotus niin laittoman tappamisen vähentäminen tulee olemaan yksi peruste. Jos ja kun kannanhoidollinen metsästys jatkuu, niin haaste on osoittaa, että tavoite saavutetaan. Tähän tarvitaan vuotuista arviota. Määrää ei tiedetä, mutta tarvitaan indeksi, jotta voidaan osoittaa, että saavutetaan tavoitteita. Suomen riistakeskus seuraa myös kuolleisuutta eli kaikkea sitä kuolleisuutta, mitkä tulee tietoon. Osa luvallisia ja osa poliisin tappamia.

Puheenjohtaja totesi, että kyseessä on myös viestinnällinen asia, että kokonaiskuolleisuus on osa arviota.

Heli Siitari SML:stä kommentoi puheenvuorossa ja oltiin samaa mieltä, että viestinnällisesti olisi järkevää esittää asia osana kokonaisuuskuolleisuutta. Pohdittiin, onko asia mahdollisesti liikaa kanta-arvion yhteydessä. Tärkeää olisi pitää asia osana kokonaisuutta.

Kojola totesi, että skenaariomallissa kokonaisuuskuolleisuutta ja talvikuolleisuutta arvioidaan. Kojola jatkoi toteamalla, että jos tarkastellaan kannanhoidollista metsästystä, niin olennaista on kokonaisuuskuolleisuus yhtä lailla. Ei tunneta tarkkaan luontaisen tai muiden kuin laittoman tappamisen takia kuolleiden susien määriä, joten asiaa joudutaan arvioimaan melko karkeasti. Tarkastelu tapahtuu siis suhteellisina prosentteina.

Sauli Härkönen totesi, että riistakeskuksen näkökulmasta olisi tärkeää, että olisi tutkimuslaitoksen tuottamaa tutkittua tietoa kuolleisuudesta ja eritoten arviota laittoman tappamisen aiheuttamasta kuolleisuudesta. Etenkin jos metsästystä perustellaan laittoman tappamisien vähentämiseksi.

Harri Hölttä kysyi, onko susiin kohdistuvaa laitonta tappamista tarkoitus torjua tehokkaammin kuin nykyään. Jatkettiin samaa puheenvuoroa tuomalla esille, että toimenpiteet ovat hyviä, mutta että pitäisikö laittaa, että jatkossa torjutaan tehostetummin.

Puheenjohtaja jatkoi samasta aiheesta ja kysyi, voisiko kampanjan tavoitteen kirjata auki.

Niemi totesi, että asia ei ole uloskirjoitettuna, mutta voidaan kirjoittaa auki.

Aarno Puttonen kysyi, mitkä resurssit on käytettävissä. Jatkettiin miettimällä, saisiko myös metsästäjiä mukaan edellisen hoitosuunnitelman tapaan.

Sami Niemi totesi, että Suutarisen väitöskirjan pohjalta olisi mahdollista tuottaa skenaariomalli siitä, missä on todennäköisesti laitonta tappamista. Mahdollinen malli tulisi poliisityön tueksi.

Harri Hölttä totesi, että asiaa ei vastusteta SLL:ssä ja että resursseja on oltava riittäväsi.

Puheenjohtaja totesi, että resursseista voisi laittaa ns. toiveen hoitosuunnitelmaan.

Sami Niemi totesi, että poliisi on sanonut, ettei hoitosuunnitelma paperi ohjaa heitä. Voitaisiin kirjata, että Metsähallituksen resursseihin ohjataan lisää resursseja. Kysymys on myös kampanjoista ja viestinnästä. Lisäksi poliisi tulee nimeämään päällystötason henkilöt.

Husu-Kallio muistutti haaska asiasta.

Niemi toi esille, että haaskojen suhteen karhu on lajina haastavampi. Niemi totesi, että jossain on paikoin ollut ns. pihahavaintotehtailua haaskojen avulla. Hoitosuunnitelmaan on kirjattu uhkaa aiheuttavan suden kohtaan, että tulee selvittää taustatekijät. Niemi totesi, että hoitosuunnitelman jälkeen on tarkoitus ottaa käsittelyyn haaska asia. Kyseeseen voisi tulla esimerkiksi kesäaikainen ravintohoukuttimien käyttökielto, ettei estettäisi supikoiraahaaskoja. Metsästyslain soveltamisala ei kata mahdollisuutta muutoin kuin pyyntitarkoituksessa tapahtuvaan houkutteluun. Jotta kuvaustoimintaa voisi säädellä tai rajoittaa (reunaehdot) niin edellyttäisi TEM:n kanssa yhteistä hanketta.

Puheenjohtaja totesi, että asiassa on otettu hyviä askelia. Puheenjohtaja ehdotti, että linjattaisiin, että haaska asia on omansa. Asia linkittyy suden kannanhoidolliseen suunnitelmaan. Hoitosuunnitelmaan voisi kirjata, että haaskankäytön vaikutusta selvitetään osana kokonaisuutta. Pitää tulla ilmi, että vaikeaan asiaan puututaan.

Ari Niiranen totesi, että tämä asia olisi hyvä käsitellä tekstissä. Niiranen pohti, mitkä vaikutukset on esimerkiksi sillä, kun yhtäkkiä ei ole haaskaa ja lauma lähtee etsimään ruokaa. On niin kuvaushaaskoja kuin laittomia haaskoja. Paikoin laittomien haaskojen pitäminen laajamittaista. Asia liittyy enemmän karhujahtiin, mutta sudet käyvät samoilla haaskoilla.

Päätettiin, että lisätään yksi kappale haaskoista.

Seuraavaksi siirryttiin tarkastelemaan kohtaa ”tieto susikannasta ja seurannan turvaaminen”.

Kojola toi esille, että kansalaisilta tulevat havainnot ovat arvokkaita varsinkin, jos kyseiset sudet eivät ole olleet tiedossa.

Puheenjohtaja kysyi, voisiko kansalaishavaintojärjestelmän näkökulman saada seurantakohtaan.

Sami Niemi totesi, että ajatus kansalaishavaintojärjestelmästä syntyi pohjautuen ruotsalaisten ja norjalaisten kansalaishavaintojärjestelmään. Syntyi ajatus, että se tai vastaava olisi Suomessa otettavissa käyttöön. Luken päätettävissä ajatus, pitäisikö tehdä oma järjestelmä.

Ilpo Kojola totesi, että riistakameratallenteet tulisi saada nykyistä kattavammin mukaan. Lukessa on hanke, jossa edistetään tätä puolta. Riistakameroihin tallentuu tutkimuksen kannalta käyttökelpoista materiaalia.

Jarkko Nurmi Suomen riistakeskuksesta totesi, että sovellus näyttää kiinnostavalta ja voisi olla varmaan järkevää ottaa se käyttöön. Nurmi muistutti, että Ruotsissa on ammattimaiset jälkitarkastajat. Suomessa petoyhdyshenkilöt tekevät vapaaehtoisesti työn. Suurpetoyhdyshenkilöiden kannalta pitää miettiä, mitä käydään tarkastamassa, koska voi tulla hassujakin havaintoja. Nurmi yhtyi Kojolan arvioon siitä, että riistakameraverkostoa pitäisi hyödyntää. Nurmi kertoi olevansa menossa Ruotsiin pohjoismaisen yhteistyön merkeissä keskustelemaan mm. aiheesta. Nurmi totesi riistakeskuksen olevan mielellään mukana Luken mahdollisessa riistakamerahankkeessa. Kojola totesi, että riistakeskuksen mukanaolo olisi toivottavaa, yhteinen hanke voisi sopia.

Puheenjohtaja totesi, että tällainen kuulostaa hyvältä.

Heli Siitari SML:stä kommentoi, että juteltuaan ruotsalaisen kollegan kanssa, niin siellä koetaan haastavaksi se, että metsästäjät eivät ole sitoutuneita. Siellä haluttaisiin, että ns. motivoitaisiin heitä. Sekä riistakameroihin perustuvien havaintojen dokumenttien kerääminen että kansalaishavaintojärjestelmän kehittäminen kuulostivat Siitarista hyviltä ideoilta.

Puheenjohtaja totesi, että kansalaishavaintojärjestelmän ei tarvitsisi olla ns. koko valtakunnan laajuinen. Sen voisi ottaa käyttöön tai markkinoida sellaiselle alueelle, missä siitä olisi jotakin hyötyä. Kansalaisten sitouttamisen kautta ja sietämisen kannalta järjestelmä voisi olla hyvä. Samalla se avaisi suurpetokannanarviointia laajemmalle yleisölle. On myös tärkeää ylläpitää motivaatiota. Suurpetoyhdyshenkilöille voisi sitten täsmentää, mitä kannattaa käydä tarkistamassa. Ei ole tarkoitus ylikuormittaa tärkeitä henkilöitä. Vesa Ruusila toi esille, että järjestelmästä olisi myös se hyöty, että alueilta, joissa on lakkoiltu, saataisiin mahdollisesti tietoa. Paljon hyviä puolia ja tarkasti mietittäviä kulkia.

Puheenjohtaja jatkoi, että Luken ja riistakeskuksen tulisi pohtia asiaa yhdessä. Näiden pohjalta voidaan katsoa lausuntokierroksen pohjalta, halutaanko sanoa vielä enemmän. Puheenjohtaja totesi,

että päätetään keskustelu asian osalta. Yksimielisyys siitä, että riistakameroita hyödynnettäisiin enemmän ja kansalaishavainnointia.

Sami Niemi toi esille, että on mahdollista, että järjestelmä voitaisiin saada vapaasti käyttöön nopealakin aikataululla Ruotsista ja Norjasta.

Aarno Puttonen toi esille, että myös metsäalan ammattilaisilta tulee paljon tietoja koskien susihavaintoja. Metsäkoneyrittäjien liiton kanssa voisi käydä keskustelua mahdollisesta havaintojen ilmoittamisesta. Puheenjohtaja totesi, että asiaa kannattaa miettiä hoitosuunnitelmaan.

Siirryttiin keskustelemaan vahinkojen ennaltaehkäisystä ja näytteiden ottamisesta kotieläinvahingon aiheuttajan selvittämiseksi. Harri Hölttä totesi, että näytteenottoa pitäisi saada, kun ns. susiepäily on käynyt tappamassa kotieläimiä.

Keskusteltiin kenen vastuulla ennakoivan viestinnän ja vahinkojen ennaltaehkäisyn tulisi olla. Puheenjohtaja totesi, että olisiko vahinkojen ennaltaehkäisyn (eritoten ennakoivan viestinnän) syytä olla myös muiden kuin vain riistakeskuksen vastuulla. Puheenjohtaja jatkoi tuomalla esiin, että asiassa kaivattaisiin systemaattista järjestysvastuuta vastaavaan tapaan kuin on otettu esim. kantaa laittomaan tappamiseen. Voisi olla koulutustilaisuuksia myös muiden järjestämänä.

Heli Siitari totesi, että SML on järjestönä tuonut esille ennakoivaa viestintää. SML on mielellään mukana ennakoinnissa. Asiassa riistakeskuksella voisi olla päävastuu niin, että riistakeskuksella olisi esim. valmista materiaalia ja yhdessä toimittaisiin. Kun alueelle tulee susi tai susipari, tarvitaan toimia ja kaikkia sidosryhmiä mukaan. Saataisiin yhtenäinen viesti eteenpäin.

Kirjattiin kohtaan, että ennakoivaa viestintää tekevät riistakeskuksen kanssa yhteistyössä myös keskeiset sidosryhmät.

Ari Niiranen toi esille puheenvuorossa, että paikallisella tasolla riistakeskus saattaa olla etäinen. Jatkettiin toteamalla, että MTK:n alueellisilla liitoilla on alueellista viestintää, mitkä ovat myös erinomaisia kanavia potentiaalisille vahinkojen kärsijöille.

Aarno Puttonen totesi tähän, että on paikallisesti neuvontaa.

Seuraavaksi käsiteltiin uhkaa aiheuttavan suden määritelmää taulukossa. Niemi totesi, että poliisilla on omat ohjeet asiassa ja kohdasta tulee ilmi, että on selvitettävä taustatekijät (esim. mahdolliset haaskat). Ajatus on, että riistakeskuksen rooli kasvaa. Lisäksi dokumentoidaan mahdollisia karkotuksia, mikä on hyvä asia mahdollisten turvallisuusperusteisten poikkeuslupien kannalta. On tullut kohta ”omaehtoinen susien karkottaminen” pihasta. Niemi totesi, että mikään laki ei estä ihmistä karkottamista sutta pihaltaan.

Niemi jatkoi vahinkojen ennaltaehkäisyyttä ja totesi, että valmisteluryhmän kokouksessa tuli ilmi, että MTK ei halua tulla mainituksi lammas- ja karjatilallisten vahinkojen ennaltaehkäisyä koskevassa toimenpiteessä. Niemi kertoi ”riistavahinkopalvelu” hankkeesta, joka olisi verkkopalvelu, jonne tulisi tieto riistavahingoista ja niiden ehkäisystä. Verkkosivun kautta voisi löytää kohteita, mihin voisi esim. talkoita kohdentaa tai sen kautta voisi löytää mahdollisia vapaaehtoisia aitatalkoisiin. Niemi totesi, että on hyvä, että maaseutuohjelman pohdinta on mukana hoitosuunnitelmassa.

Aarno Puttonen toi esille, että vahinkojen estämistä ei ole kovin kannatettavaa rahoittaa maaseuturahastosta.

Niemi totesi, että komissio on asiaa vahvasti suositellut ja asia nousi myös Romaniassa esille. Asiaa tuodaan hoitosuunnitelmassa esille, jotta nähdään, että asiaa on nyt esitetty. Toivotaan, että rahaa olisi käytettävissä.

Seuraavaksi käsiteltiin reviiriyhteistyöryhmiä. Niemi totesi, että reviiriyhteistyöryhmien on tarkoitus edelleen olla keskiössä. Ne ovat vahvassa asemassa Life-hankkeessa. Sitäkin kautta tulossa resursseja. Lisäksi ryhmät on mainittu yhtenä valtionavun kriteerinä. Niemi totesi, että yhteistyöryhmien suhteen keskeistä on roolien täsmentäminen ja asema paikallisten viestin välittäjänä. Hoitosuunnitelmassa mainitaan myös ylimaakunnalliset työpajat, joita on tarkoitus pitää pidemmällä aikavälillä silloin, kun on tarvetta. Haluttiin myös nostaa esille ARN:ien työ, sillä heillä on säännöllisesti tilaisuuksia.

Puheenjohtaja totesi, että olisi hyvä tarkentaa, mitä tilaisuuksia on esimerkiksi vuosittain. Todettiin, että katsotaan asiaa ja tämä on mahdollista.

Puheenjohtaja totesi, että suunnitelmaan olisi hyvä lisätä viestintäkampanja, jonka tarkoituksena on tehdä susi eläinlajina tutuksi. Suden ympärille voisi suunnitella kampanjan, joka on laajalle yleisölle suunnattu. Ei kuitenkaan yltiöpositiivista, vaan faktoihin perustuvaa.

Niemi totesi, että kampanjan voisi ottaa viestintäsuunnitelmaan. Päätettiin, että kirjataan asiasta hoitosuunnitelmaan.

Harri Hölttä ehdotti puheenvuorossa, että tilaisuuksia koskeviin toimenpiteisiin voisi kirjata fasilitaattorin. Todettiin, että tämä voidaan tehdä – laittaa, että tilaisuuksissa voi olla tarpeen tullen fasilitaattori.

Niemi totesi, että viestinnän suhteen on tarkoitus myös rakentaa oma hanke. Kun hoitosuunnitelma on valmis, hiotaan riistahallinnon viestintäsuunnitelmaa. Niemi toi esille, että sosiaalinen media on yhä isommassa roolissa susiin liittyviä konflikteja. Asiaa käsitellään viestintäsuunnitelmassa ja tuodaan myös esille hoitosuunnitelmassa.

Niemi toi esille, että Platform-paperi on seuraavaksi tarkoitus viimeistellä Ruotsin kanssa. Yhteistyö nousi esille myös Life-hankehakemuksen arvioinnissa.

Puheenjohtaja Husu-Kallio totesi, että hän voi ottaa haltuun Venäjä yhteistyötä.

Husu-Kallio totesi, että hoitosuunnitelmaan voisi laittaa ilveksestä ja suhteesta muihin suurpetoihin sekä pohtia tulevaisuuden tutkimustarpeita. Laittaa myös, että tarvitaan resursseja monilajista kannanhoitoa varten. Keskusteltiin monilajisen kannanhoidon toimenpiteen muotoilusta koskien hirvenmetsästyksen suunnittelua. Puheenjohtaja ehdotti, että muutetaan valmisteluryhmässä uudelleen muotoiltu kohta alkuperäisen kaltaiseksi. Muutettiin kohta.

Ari Niiranen toi esille puheenvuorossa, että myös vieraslajit tulisi huomioida monilajisessa kannanhoidossa. Kysyttiin, miksi valkohäntäpeuraa ei mainita.

Puheenjohtaja korosti, että jos monilajista kannanhoitoa aiotaan kehittää, niin kokonaisuuden tulee olla faktapohjainen. Lausuntojen jälkeen voidaan katsoa muotoiluja tarkemmin. Asiaan liittyy paitsi suurpetojen ja hirvieläinten suhde, niin myös suurpetojen keskinäinen suhde. Puheenjohtaja totesi,

että tekstiin voisi kirjoittaa myös pienemmistä märehijöistä, jotta kokonaisuus tulee paremmin näkyviin.

Kojola totesi, että ilves on hyvä lisäys. Valkohäntäpeuraa hyödyntävät molemmat pedot, susi ja ilves. Valkohäntäpeura on ymmärrettävä ravintovarana. Metsäpeura on eri asia, koska siihen saalistus vaikuttaa.

Niemi esitteli vielä loppuun kannanhoidollisen metsästyksen tilannetta ja totesi, että sitä tullaan tarkastelemaan tuomioistuinten ratkaisujen jälkeen hankkeessa. Kun metsästystä suunnitellaan, niin tehdään se laajana ryhmänä. Tulee olla indikaattorit (esim. kuolleisuuden suhteen), että voidaan suunnitella.

Harri Hölttä poistui kokouksesta noin klo 11.45.

Puheenjohtaja kysyi ennen Höltän poistumista kaikilta, sopisiko kokouksen pitäminen elokuun jälkeeseen lausuntojen tultua. Asia sopi läsnä oleville.

Niemi jatkoi vielä suunnitelman läpikäymistä ja totesi, että poronhoitoalueen suhteen on tarkoitus jatkaa samalla linjalla. Pesä-sovellus ja sen käyttö mainitaan toimenpiteessä. Lisäksi mukana rajat ylittävässä yhteistyössä on luonnonarvokaupan soveltuvuuden selvitys. Niemi totesi asian olevan hyvä signaali Ruotsin ja Norjan suuntaan, vaikka ei välttämättä toimenpiteenä toteutuisikaan. Niemi totesi, että metsäpeura on poronhoitoalueen tapaan erityiskysymyksenä hoitosuunnitelmassa. Oteetaan huomioon vahinkoperusteissa poikkeusluvissa. Lisäksi erityiskysymyksenä on koirasudet ja villikoirat. Niemen mukaan olisi syytä rajoittaa laissa koirasusien tappamista (kuka voi sen tehdä). Tietyt luontojärjestöt ovat esittäneet huolensa, että olisi avoin ovi laittomalle tappamiselle. Niemi toi esille, että villikoirakysymys on tällä hetkellä sääntelemätön tila.

Puheenjohtaja pyysi tarkentamaan muotoilua koirasusia koskevaan kohtaan seuraavaksi: **selvitään, muutetaanko lainsäädäntöä**. Muotoilu sopi kaikille.

Sauli Härkönen Suomen riistakeskuksesta kysyi lainsäädännön muuttamisen osalta, voisivatko häiritsemisluvat olla riippumattomia metsästysoikeudesta. Todettiin, että asiasta voitaisiin kirjoittaa ”uhkaa aiheuttavan suden” kohdan tarpeisiin.

Puheenjohtaja totesi, että susien siirtoistutuksiin liittyviin toimenpiteisiin tulee tulla ilmi, ettei olla tehty ja ettei jatkossakaan suoriteta Suomessa.

Lopuksi Niemi esitteli vielä hankkeet: *kannanhoidollisen metsästyksen hanke*, *riistavahinkotietohanke (asiakasnäkökulma)*, *viestintähanke*.

Puheenjohtaja kiitti hoitosuunnitelman läpikäynnistä ja totesi, että voidaan laittaa lausuntokierrokselle. Sen jälkeen valmisteluryhmän kokous, sitten ohjausryhmä. Hoitosuunnitelma linkittyy myös pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Sovittiin, että laitetaan tiedote hoitosuunnitelman lähettämisestä lausunnoille ja että tiedote tulee luettavaksi ohjausryhmälle.

Puheenjohtaja kiitti rakentavasta keskustelusta ja asiantuntemuksesta.

4) Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen ajassa klo 12.00.